

A szegedi Kiss Ferenc Szakközépiskola diákjai és tanára Kárpátalján II. rész

Huszt. A Tisza völgyét elérve messziről látszik a kétoldali hegyvonulat között a valamikori várat hordozó hegy, melynek lábánál települt a város.

Az Erdészeti Technikumba megyünk, ahol barátságosan fogadnak. Bemutatják az egész iskolát, tájékoztatást kapunk az iskola mindennapi életéről.

1947-ben alapították. Három szak működik jelenleg: erdész, bútorkészítő és gépész képzést szerezhetnek az ide beiratkozott tanulók.

Mintegy 800 fő a nappali létszám, 400 tanuló levelezve szerzi meg a vég bizonyítványt. A 600 fős kollégium lehetőséget ad arra, hogy a távolabbi környékről is beiratkozhatnak. A 64 szaktanár a helyi viszonyokhoz képest nagyon megbecsült, hiszen az átlagfizetések 2-3-szorosát kapják. (Ám még ez az összeg sem haladja meg a realitékban a 10 000 forintot). Az állami támogatás sokszor hónapokat késik. A pénzügyi ilyenkor az iskola tulajdonában lévő 3500 hektáros tanterület nyert bevételeiből fedezik. Az igazgató felhívta a figyelmet, hogy évi 7000 köbméter bükk fűrészárújuk értékesítésével olykor gondjaik vannak. Ha esetleg érdeklődés van magyar feldolgozók részéről, szívesen fogadják őket.

A végzett tanulók több mint fele el tud helyezkedni, egyébként hasonló gondjaik vannak, mint nálunk.

Az iskola megtekintése után a Tiszába folyó Nagyág (Rika) mentén autózva elindultunk a tanerőd és a fűrésztüzem megtekintésére. Amilyen ódon a gépi felszereltség, oly gyönyörű az alapanyag.

Miska bácsi, egy idős körerdész tud néhány szót magyarul s elhalmoz bennünket feldecis szeretetével, melyet egyre gyakrabban töltöget.

Husztól északra Lipcse (Lipcsa) falu szélen, egy takaros kis völgyben utazunk egy er-

**„Bús düledékeiden
a huszti vár kapuja.”**

dészházig. A ház gerendákból róva, előtte kis virágoskert, a kiskapun belépő vendég fölé gyönyörű szőlőlugas borul, melynek eredete egy combyai vastag szőlőtökében tapasztalható.

A ház mögött kaszált gyümölcsös, öreg alma- és szilvafákkal, a közöttük elterülő tisztáson takaros félkörben méhkaptárak felállítva. Valamennyi kaptár más színnel és ábrákkal befestve – így ismerik meg a méhek a kaptárukat, mondja Miska bácsi.

A gyümölcsös mellett a völgyecske alján patak, ott a fenyők és égerfák árnyékában található egy hosszú szaletli, mely tiszteletre szentelt gyönyörűn megerítettet. Fehér a borost, rajta tálakban az előételek és a saláták, juhsajt, tehénsajt, paradicsom szeletelet, uborka fokhagymásan, káposzta borsoson.

Itt foglalunk helyet, és természetesen üvegek is kerülnek az ételek mellé. Vodka és ásványvíz (igen finomak a kárpátaljai ásványvizek, bár a helyiek afféle szeszességgel említik a nyári üdítőitalok mellett).

Jurij Sztmsák iskolaigazgató nyitja meg a tésztok sorát, üdvözölve minket.

Valamennyi étel igen finom, friss, kapacitálnak bennünket a vodka fogyasztására, melyet mi óvatos udvariassággal végzünk. Az előételek után cigányessenyét tálalnak élénk, köret nélkül, majd rántott szelet újkrumplival. Közben természetesen oldódik a hangulat, az igazgató nemcsak az iskola, hanem a társalgás és anekdotázás vezetésében is jeleskedik.

Miután a finom ebédből, salátákból bőven ettünk, nem gondolva, hogy mit állt mellé egyszerű ebédről van szó, elkerekedik a szemünk a két szakácsnő láttán, akik nyársakon faszénnel sült saslikot tálalnak, majd nagy csodálkozásunkra (július eleje van) ropogós cseresznyét kapunk.

Bizony, pihennünk is kell, hogy ezek után még helytálljunk, hiszen további fogások várnak ránk: újkrumpli ből lehen főtt disznóhússal és rétegzett puliszka juhsajttal. Ez utóbbi ételnek tokán a helyi neve, utólag megnézve ezt a tokány-tól eredeztettem, mivel elődeink a tokányfélékhez ették köretnek a puliszkát.

Bár nem vagyok nagy gourmand, de az ínyem e fentebb leírt ízgatásait így érzem, le kell írni, mivel ily vendégfogadást csak nagy körültekintéssel és igen becses szemlélyeknek szokás adni! Életem szülő gasztronómiai élmény! Pedig még le sem írtam a desztet: frissen kivett lépsémmel, kockákra vágva, mely két kaptárból való volt, így kétféle ízü.

Mindezek után szuszogni alig bírunk, sétáltunk a kertben, megcsodáltuk a szalamandrákat a patak oldalánál levő forrás gyűrűjében és a szemközti levő hegyoldal aljában épült pravoszláv kolostor hagymakupolát.

Az erdészek bemutatják „birodalmukat”, erdejüket. Megismerkedünk mindennapos gondjaikkal. Bár (mint írtam már), egy beosztott erdész csak 200-300 ha erdőn gazdálkodik, rá kellett jönnünk, hogy ez korántsem olyan egyszerű, mint azt gondolnánk! Igen

nagy a munkanélküliség, szegénység – ebből adódóan nehéz megvédeni a fatolvajoktól az erdőt. Nincs olyan kialakult vállalkozói réteg, olyan műszaki felszereltség sem, mint odahaza, így egy-egy munka sokkal több szervezést, munkát igényel, mint hazai tapasztalatok után gondolnánk.

Beregszász, a városnézés jut programul a rákövetkező napra.

Sétálunk a városban, nemhiába van nevében a „szász” szó, ma is látszik nyoma a valamikori gazdag városkának, volt megyeszékhelynek. Helyenként látszik a bimbózó magángazdaság is, egy vadonatúj cukrászdába invitáltak meg, mindenki magyarul beszél, magabiztosabban érezzük magunkat, mint Husztban.

Nagy szerencsénkre találkozunk egyik vendéglátónk, Kovács Pista bácsi lányával, Viktóriával, aki magabiztosan igazát el bennünket a város látványainak tekintetében. Megnézzük a valamikori Kaszinó épületét (ma nyomda), a valamikori megyeházát, a Bethlen kastélyt.

Sztorozsényecbe, a Kárpátok túlsó oldalán levő városkába egy megbízható Látvány mikrobuszt bocsátott utunkra az erdőgazdaság, Fanta Zoltán erdőmérnök gondjaira bízva bennünket.

Nem hiábavaló volt várakozásunk! A Tisza völgyében mentünk végig, Husztban, Técsőn, Rahón keresztül Körösmezőig. Ott volt a szállásunk, majd a Tatárhágón át lépve a németelmi határt, a Prut folyását követve jutottunk el Sztorozsényecbe és a valamikori „Bukovina” nagyhatalmú volt székhelyére, Csernovicba (régiben Csernovic). Szerencsénk volt az időjárással, mivel kellemes, inkább nyár eleji, mint júliusi melegben tettük meg a 300 km körüli utat. Jutott időnk a nézelődésre is. Tisztaztuk Zoli bácsival a fenyők magyar nevében rejlt félreértést is. Ők az erdei fenyőt (Pinus silvestris) kérge okán vörösfenyőnek nevezik, a lucot (Picea abies) pedig erdei fenyőnek.

A Tisza völgye igen szűk, a megművelhető föld kevés, gyümölcs és szőlő viszont a Técsőig való részen szépen terem, azontúl azonban láthatóan szigorodik az éghajlat. A lombos erdők helyett átveszik a fenyvesek, a folyó egyre sekélyebb és gyorsabb. A vasút párhuzamosan halad az úttal, időnként keresztelve azt. A levegő páradús, az utak rézsűjén rengeteg pici fenyőcsemete, az erdő közé zárt kaszálókön szénaszárító állványok, az út mentén a jellegzetes tejszínű színű tehénket legeltető gyerekek.

Ukrajnának nem túl jó a viszonya Romániával, mivel „ősi román” területek tartoznak Ukrajnához (Fekete-tengeri sziget, Besszarábia, Bukovina), így Kárpátalja délről eléggé elszigetelt.

A patakok kristálytisztán rohannak le a Tiszába. Rahónál van a Tiszán komolyabb szennyező forrás, az ottani papírgyár. A város fölött kettényílik a völgy, mi a Fekete-Tisza mentén haladunk az egyre leromlottabbá váló

úton, kerülgetve a kátyúkat, az átfolyások, kőomlások miatt tönkrement útszélkeket. Körösmező előtt igen finom vízfű savanyúforrás található.

Öt órán keresztül utazunk, mire Felsőre-metéről Körösmezőre érünk!

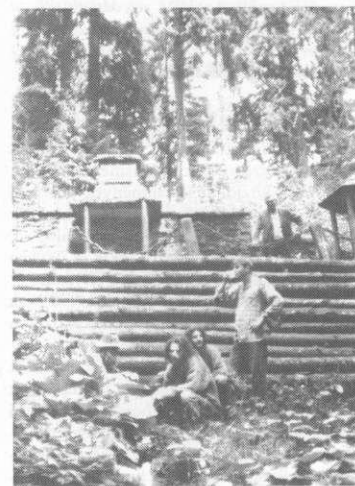
Nevezetes hely! Régi Erdészeti Lapokban, múlt század végi szakkönyvekben példáként olvashatók a kincstári erdőgazdálkodás keretében itt véghezvittek, különösen a tutajozás terén.

Másnap irány Sztorozsnyec! A Tatár-hágó előtt Lazescsina az utolsó falu, a hágón megpihentünk, belegondolunk, biz itt volt a valamikori határ, a „hadak útja”!

Nemsokára elérjük a Kárpátok túlsó lejtőit, melyek szelídebben ereszkednek alá, a Tisza testvérét, a túldalalón erdőfűtöt. Mint-ha továbbra is az erdészeti mennyországban járunk! Hatalmas erdőségek, főként luc-, hegyenként erdei- és vörösfenyővel díszítetten, a patak völgyekben kis lombos foltokkal, tiszta patakvíz, az út mentén tehenet legeltető, áfonyát áruló gyerekek.

Sztorozsnyec felé menet, az erdős-hegyes Bukovinában járunk, mely több mint 200 évig volt a Habsburg birodalom tartománya.

A Fekete-Tisza forrásánál

Meglepődve tapasztaljuk, hogy célnktől alig 30 km-re egyszerűen eltűnik a lóvölgy az út. Először az aszfalt hiányzik, majd az alépitmény, végül egy keréknyomokkal felvágott földúton haladunk, bár az autóstérkép szerint nemzetközi útról van szó, de a térkép 10 éve készült, azóta pedig sok fagy és eső volt e vidéken. Sebaj, utazunk tovább, néhány km után újra javul az út és ott is van egy harminczes kisvárosban, Sztorozsnyecben.

A Sztorozsnyeci Erdészeti Technikum. Az irigység emészt bennünket. Az összehasonlítás kedvéért: képzeljük el, hogy a Soproni Egyetem területén még van egy 2 ha-os csemetekert, egy istállóban két ló – körülbelül ez ad képet a sztorozsnyeci iskoláról. Helyben található minden: a hatalmas park egy rasta átfolyó kis patakka a dendrológia, a csemetekert az erdőművelés, gépműhely a géptan, egy kis faipari üzem a fafeldolgozás szolgálatában segíti az oktatást, a park egyik

sarkában pedig ott a kollégium. Kísérőnk szerint Ukrajnában ez a legjobb erdészeti technikum.

Az eredeti épület, amelyben az oktatást 1949-ben megkezdték, egy kastély, és fokozatosan érték el a mai állapotot.

A kastély mögött egy kis emlékpark található, ahol már vár minket egy kiásott gödör, mellette egy kis fácska.

Ültetünk, fényképezkedés, majd sorra nézzük a technikum épületeit, tanszékeit. Tanszéket fók, mivel bár csak technikumról van szó, de az egyes tantárgycsoportokat oktató tanárok az előadók-szaktantermek melletti irodákban találhatók, ott készítik elő munkájukat, és nincs közös tanári szoba. Az oktatás szintje fölülmúlja a hazai középfokú erdész képzését, célratörőbb tud lenni, hiszen közismereti tantárgyakat itt már a tízosztályos iskola elvégzése után nem oktatnak.

Valamennyi szaktárgy oktatását vizsga és vizsgamunka készítése zárja le, a negyedik év végén pedig szakdolgozat készítése kötelező. Erre 3 hónap áll rendelkezésre, melyből 1 hónapot valamely időben gyakorlaton kell tölteni a szakdolgozat témájának felméréseivel.

Ottlétünk másnapjára érdekes program ígérkezik. A tanév végén 2 napos szakmai-gyakorlati versenyen vesz részt az iskola minden tanulója, melynek komoly a tétje: az első helyezett pénzbeni díjazást kap. (Három havi átlagbérnek megfelelő összeget.)

Megyünk tovább, magunk mögött hagyjuk a kisvárost, áthajunk a Prut hídján, újra Bukovina erdős-hegyes vidékében gyönyörködhetünk.

Az állomáshelyek felkeresése során bejárunk erdők gyönyörűek, de meglátjuk a valamikori német, cseh erdészek keze nyomán elindult átalakítás. Igen sok a fenyő, elsősorban a lucosok. Martincsik úr megmutatja egy majd 100 éves lucosban a gyökérrontó tapló kártételét (melegség költözik szívébe, mivel diákjaink messziről felismerik a kárkép alapján), elmondja, hogy terjedőben a betegség. Cserébe tájékoztatjuk a nagy területgomba segítségével való védekezésről – érdeklődéssel hallgatja, cleddig nem ismerte.

Izgatottan kelünk útra, a Fekete-Tisza forrásához indulunk. A hasonló nevű faluban megnézzük a csupa fa erdőgazdálkodási épület, jellege a nálunk „szerves építézet”-ként alkotott épületekhez hasonló.

Az első világháború előtt épült úton kapaszkodunk egyre feljebb a szűkülő völgyben. Elhaladunk egy valamikori gát maradványai mellett. Ott állították össze a régi időkben azokat a tutajokat, melyekkel a megduzzasztott vízzen szállították a kitermelt fát Bustya-házig, ahol a lassuló folyóhoz alkalmazkodva nagyobb tutajokat építettek. Így került a jó minőségű máramarosi fenyő Szolnok és Szegec fűrésztüzemeibe. Az utolsó tutajok az ötvenes évek végén készültek.

Tolbek István erdőmérnök a kalauzunk. Körösmezői születésű, így az erdőhöz, a hegyekhez való kötődése érződik szavaiból.

A völgy szűkül, a Tisza egyre vékonyabb hegyi patak. Ez út valamikori kőhidjai már összeomlottak, helyette szűk szepentinkanyarulatok és rönkökből összekapcsolt hidak szolgálnak. Egy ilyen rönkhíd állja véglegesen buszunk útját, ahonnan gyalog megyünk tovább.

Az Erdészeti Egyesület 1882. évi vándorgyűlésének emléktáblája

A levegő szó szerint „harapható”, és bár magyar idő szerint már 9 óra elmúlt, hatalmas harmat borítja a növényeket. Hamarosan combig átzúzuk, de mit sem törődünk vele. Nem messze tőlünk süketfajd kakas két hatalmas robajjal, odébb tyúk szalad be a fenyvesbe csibéivel.

Az erdőben sűrű félhomály, megdöbbenünk ezen a sűrű lucoson. 30 évvel ezelőtt itt teljes hegyoldalnyi tarvágások voltak, most helyenként olyan sűrű a rudas méretű állomány, hogy jámi nem lehet benne.

Jó egyórai gyaloglás után érjük el a forrást. A forrásfoglalás kissé furcsára sikeredett, mivel az eredeti terméskő építményre egy kis tetőt betonoztak.

Kiúszunk a folyó néhány percnyi hozamát, szemrevételezzük a forrás körül meghagyott mintegy 2 hektárnyi erdőszerszert foltot.

A forrás fölött már ott vannak a havasi legelők – a „Magyarhavas”. Gyönyörű a kilátás az ilyen látványhoz nem szokott szemünknek a környező hegyecsúcsokra.

Megtaláljuk az OEE által 1882-ben elhelyezett emlékkövet.

Megismerkedünk az árnikavirággal, áfonyáunk, a fűtűnk feltűnik egy furcsa kinézetű fenyőcsoport. Cirbolyafenyőnek bizonyulnak – ukrán nevük „kedr” – azaz cédrus.

Betérünk az erdészeti pisztrángtenyésztéshöz. A víz kristálytisza, a füstölt-száított pisztráng finom, de a tározóavacska hordalékkal feltöltött, a törzsalomány mintegy 30 halból áll. Ott is „újrakezdesre” van szükség.

A búcsúbed az eddigiekhez hasonlóan bőséges, a kedves szakácsnok köretként találják az általunk hozott hatalmas vargányát.

□

Köszönjük vendéglátóink baráti fogadtatását, remélve, hogy kirándulásunknak tartamos folytatása lesz.

Köszönöm a négy diáknak az az intelligens viselkedést, melyet a két hét alatt tanúsítottak.

A máramarosi erdőkön ott van erdészledeink keze nyoma is, és e tájra az erdészszakmát tanulni is érdemes elmenni.

Kép és szöveg: Szabó József

ROVATVEZETŐ: DR. SZIKRA DEZSŐ

Madas András 80 éves

Madas András századunk második felében vitathatatlanul a magyar erdészeti vezéregyénisége. Bár az erdélyi Új-szentesen született, gyermek- és ifjúkora Sopronhoz kötötte, ahol nagyapja a városi erdők erdőmestereként az elődeitől örökölt rottott erdők tömegét sikerrel alakította át jövedelmező erdőgazdálkodásra alkalmas erdőkké. Nevét a család korábbi neve után adott Muck-kilátó elnevezés örökíti meg.

Madas András 1940-ben szerzett diplomát, majd rövid egyetemi oktatói tevékenység után a visszacsatolt Kárpátalján erdészkedett először a bustyaházi erdőigazgatóság építészvezetőjeként, majd a szinevéri erdőgazdálkodás vezetője lett. Civilként esett szovjet fogságba és 1944–47 között hadifogoly volt. A kényszerű fogság vitte arra, hogy elsajátítsa az orosz nyelvet és ez, a meglévő angol és német nyelvtudás mellett később alkalmassá tette, hogy hazánkat nemzetközi erdészeti szervezetekben, rendezvényeken is képviselje. A hadifogságból visszatérve kis kitérés után az akkori Tervhivatalban osztályvezető, majd később a Mezőgazdasági Főosztály vezetője. Utóbbihoz diplomát szerzett a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen is. 1972-től nyugdíjba menetelig miniszterhelyettes a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériumban.

1956–79 között az OEE elnökeként szolgálta szakmáját. Széles látókörét kiválóan érvényesítette „Erdészeti politika” címen megjelentetett könyvében. Írásait a lényegre törő tömör, rövid megfogalmazás jellemzi, a szakma minden területén otthon van, legkivált a közigazgatási és erdészeti politikai kérdések foglalkoztatják. Az MTA doktora és a Soproni Egyetem címzetes tanára, számos hazai és külföldi kintintés tulajdonosa.

A szakma nevében köszöntjük 80. születésnapján, és szívből kívánjuk, hogy a lelkesedés tüze továbbra is a tőle megszokott hőfokon lobogjon benne, legyen közöttük még hosszú évekig: tanítsa, nevelje erdész társadalmunkat és velünk örüljön, ha erre alkalom adódik.

Dr. Szodfridt István

Az OEE elnöke és főtítkára is köszöntötte Madas Andrást:

Rádiótálalkozó Ópusztaszeren

Július 4-én került sor a Bajai, a Gyulai, a Kecskeméti és a Szegedi Helyi Csoport összejvont szakmai találkozójára Ópusztaszeren. A szervezést a Kecskeméti és a Szegedi Helyi Csoport vállalta. A több mint 200 résztvevőt dr. Góbbölös Antal régióképviseelő köszöntötte, majd kedvezményes keretek között a Fesztivalkörkép megtekintésére került sor.

Ezt követően az „Erdő-Ember” kiállításegyüttes legújabb pavilonjának, az ún. „Bütház”-nak az avatására került sor, ahol Nagy László, az ONEP vezetője mondott rövid köszöntőt, méltatva az erdészek eddigi munkáját az emlékpark kialakításában. Az 1700 éves mamutfenyő-korongot körülvevők meghatottan hallgatták Barátossy Gábor avatóbeszédét, aki a szakmai és történelmi emlékeink összetartozását emelte ki, gróf Teleki Pál gondolatait idézve.

A délelött további részében családias légkörben mindenki érdeklődési körének megfelelően ismerkedett a ma már méltán erdészeti bemutatókomplexumnak is tekinthető emlékhellyel.

Időközben Schmotzer András OEE elnökünk is tiszteletét tette a rendezvényen, és a rövid látogatást az érdeklődők közül többen kihasználták hivatalos tájékozódásra.

A praktikus felszolgált ebédet a kánikulai délutánba nyúló baráti beszélgetés zárta.

A rendezvény szervezésében és lebonyolításában Sere Ferenc erdészvezető és munkatársai gondoskodó munkáját valamennyi résztvevő nevében köszönjük.

Mikulási Béla

Erdők a Közjóért Szakosztály első félévi munkájáról

Az Erdők a Közjóért Szakosztály az év elején megtartotta évnívít szakosztályülését. Ennek helyszíne Budapesten a Vajdahunyadvárban volt. Jelen voltak szakosztálytagok és vendégek, 48 fő. A szakosztályülés témája az országos felmérés ismertetése volt, amelyet a Szakosztály végzett a közjóéleti létesítmények jelenlegi helyzetével és fenntartásának szükségességével, a ráfordítható forrntósszeggel és a létesítmények bekerülési értékével kapcsolatban.

A szakosztályülésre meghívót kaptak mindazok, akik ez ügyben az ország érdekében tenni tudnának: az FM Erdészeti Hivatala, az ÁPV Rt., a KVI, a KTM képviselője. A meghívottak közül csak az FM Erdészeti Hivatala tartotta fontosnak, hogy a tanácskozáson részt vegyen, a többiek kimentették magukat.

A felmérés rövid rezüméje az, hogy az rt.-k gondosan felméri és figyelemmel kíséri, hogy hol és milyen igényekkel lépnek fel az erdő közjóéleti használatával kapcsolatban az emberek. Az egykori bekerülési érték és az FM által nyilvántartott között nagy az eltérés, ennek oka részben az, hogy a gazdaságok ma már e létesítményeket más címen tartják nyilván, és így nem került be az adat-sorba. (Pl.: kisvasút, halastó, út stb.)

Közjóéleti létesítmény, 1997.

Az is kiderült a felmérésből, hogy a jelenlegi helyzetben, az állandó áremelkedésekkel nem lehet az egykori bekerülési érték szerinti százalékos összeget meghatározni a fenntartáshoz. A költségfelhasználásnál egyértelmű, hogy az országos igény mai áron nem haladja meg a 200 M Ft-ot, ami egy ország költségvetésében elenyésző. Az ország népének egészsége, közérzete, az erdő és a természet védelme szempontjából viszont igen számottevő.

Egyértelmű, hogy e tevékenység iránt valódi felelősséget változtatlanul csak az Erdészeti Hivatal érez.

A résztvevők megegyeztek abban, hogy további vizsgálódás szükséges, hogy pontos adatokkal támaszthassuk alá az erdő közjóléti szolgáltatásának fontosságát, lényegét. Ehhez kérjük az erdészeti részvénytársaságok, az AESZ segítségét.

A felmérés szerint sok új létesítmény készült el az elmúlt hat év alatt, elsősorban emlékművek, erdei iskolák, erdei múzeumok, kiállítási helyiségek.

Az országos felmérés igen nagy vitát váltott ki a jelenlévők között. A helyzet előidézőjeként többek között a tulajdonviszonyok rendezetlensége, az erdőérték-számítás hiánya, a nem kielégítő PR tevékenység – ami a közjóléti szolgáltatásaink elfogadásában hátrányt jelent – neveztelet meg.

Az Erdészeti Lapok főszerkesztője a júniusi kardosfai szerkesztők fórumára meghívta a szakosztály vezetőjét, hogy a téma az országos médiában is hangot kapjon.

A szakosztályülésen a Budapesti Erdészettől *Bakon Gábor* vezető rövid ismertetést tartott a főváros körüli parkerdők fenntartásáról, a támogatások megszerzéséről és eredményeiről.

Dr. Szemerédy Miklós kolléga tájékoztatást adott debreceni parkerdők helyzetéről, mely az országos képet mutatja hű tükörképként. Ismertette, hogy a város önkormányzata igényt tart a parkerdőkre, és valószínűleg jobban látná el a gondos gazda szerepét, mint a jelenlegi.

A szakosztálytagok elfogadták az éves programot, és határozatot fogadtak el az 1997. évi erdészeti díjak kedvezményezettjeire vonatkozóan.

A szakosztályülés résztvevői megtekintették a felújított erdészeti és természetvédelmi kiállítást *dr. Oroszi Sándor* kalauzolásával. Gratulálunk a szép és érdekes kiállítás megrendezéséhez.

A Szakosztály Gemencen tartotta következő – kihelyezett – ülését. A kétnapos rendezvény házigazdája a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt. volt.

Pettkó-Szandner Aladár kalauzolt a területen. A bátságai Sötétvölgyben létesített parkerdő volt az első állomás, majd a Decsi tájház érintésével a báránfyoki kirándulóközpont bejárása után kisvasúton utaztunk a gemenci rakodóig. A kellemes zötykölődés után hajóra szálltunk és irány Veránka. Alig, hogy kikötött a hajó,

A Sötétvölgyben

őriási zivatar zúdult a környékre. Csapkodott az istennyila és átláthatatlan sűrűségben hullott a jég. A vihar elmúltával fantasztikus szivárvány képződött a Duna gemenci partja felett. (Lásd E.L. július-augusztusi szám címlapján.) A bőséges vacsora után a Szakosztály ülést tartott.

A Szakosztály vezetője ismertette *Kovács Gábornak*, a Nyírederdő Rt. vezérigazgatójának levelét. *Oláh Tibor* kolléga ismertette a Nyírederdő Rt. közjóléti tevékenységét és választ a debreceni erdőspuszták privatizálásával kapcsolatos kérdésekre. Sajnálatos, hogy *dr. Szemerédy Miklós* nem volt jelen a beszélgetésen.

Ezután rögzítette a Szakosztály az állásfoglalását *Solymosi József* tolmácsolásában, amelyet a Nyírederdő részére megküldött.

A figyelmes személyzet – *Koszorus Jánosnéval* (Rózsika) az élen mintaszerűen látta el háziasszonyi feladatait. (Hivatásos vendéglátók tanulhatnak itt figyelmességét és diszkréciót.)

A másnapi program *Baján* városnézéssel folytatódott. A *Barátok templomát* sokan most láthatták először. A vadspark is szolgált szakmai tanulsággal.

A mohácsi csatavesztés (1526) helyén emelt *sátorhelyi emlékpark* megtekintése is a programban szerepelt. A történelmi sorsfordulóról és a széthúzás következményeiről elmélkedhetett a történelemben járatos látogató. Vajon mennyit változtunk azóta? – tette fel a kérdést a harmincezer halott honvéd emlékhelye.

Pörbolyön ebédrel búcsúztattak a vendéglátókat.

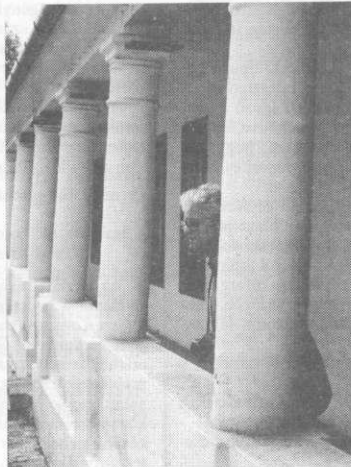
Baranyi Katalin

Rózsika

Érdeklődés

Tankolás

Az OEE Csongrád megyei Helyi Csoportja 1997. április 14-én Ásotthalmon a Bedő Albert Erdészeti Szakiskolában és a DALERD Rt. Ásotthalmi erdészete területén erdővédelmi napot szervezett. Téma volt az alföldi fenyvesek erdővédelmi problémái, különös tekintettel az újonnan megjelenő gomba károkozókra. (L. EL. 97. febr. 44. o.). Az előadást készségesen elvállaló **Koltai András** (ERTI tudományos főmunkatárs) szemléletes diáképekkel és közérthető szavakkal adott tájékoztatást a több mint ötven jelenlévő érdeklődőnek.

Még az előadót is meglepte a szépszámu hallgatóság, mely a DALERD Rt. aktív erdészeiből, erdőfelügyelőkből, erdőrendezőkből, maganerdő-tulajdonosokból, és az erdészeti technikum képviselőiből tevődött össze. Jelen voltak a Csongrád megyei Agrárkamara, valamint a Csongrád megyei Talaj- és Növényvédelmi Állomás munkatársai is.

Az előadó az ismertebb gombák (*Lophodermium* spp., *Heterobasidium annosum* stb.) említése mellett részletesen kitért az újonnan kárt okozó gombákra. Így a *Dothistroma pini* (Hulbary), a *Sclerophoma pithyophila* (Corda), a *Sphaeropsis sapinea* (Fr) syn. *Diplodia pinea* előfordulására, jellegzetes tünetekre, a fertőzés idejére, módjára és a védekezés lehetőségeire. Természetesen szó esett a rovarkárosítókrol is. Az abiotikus károk közül a tűzveszély és a hótörés veszélyeiről történt említés.

A hozzászólók közül igen jó kiegészítést adott **Gavallér József**, a Növényvédő Állomás vezetője a Rosaceák tűzfalal-betegségéről. Kérte az erdészeket az együttműködésre. (Galagonya, berkenye stb.) Majd **Polner Frigyesné** erdészettvető invitálására valencnyien terepi bemutatón vettünk részt. A szeszélyes április kedvezett, elfogadható időjárás segítette a szabadtéri konzultációt és a gyakorlati megismerést.

Szomorúan állapítottuk meg, hogy nem volt nehéz találni olyan erdőrésztletet, ahol szinte minden „rosszból” volt példa. Már a *Dothistroma pini* károsítása is fellelhető.

Visszatérve a szakiskolába – a közismerten jó konyhában készült finom ebéd fogyasztása után kötetlen beszélgetésben értékeltük úgy, hogy hasznos volt ezt a napot így tervezni.

Köszönet az előadónak, **Koltai András**nak, az erdészeti vezetőjének, **Polner Frigyesné**nek (úgy is, mint OEE vezetőségi tag) és a házigazda, **Andrásiné dr. Ambrus Illdikó** igazgatónének a szervezését és a lebonyolítását.

Fröhlich András

A Gépesítési Szakosztály 1997. június 19-20-án a Zalai Erdészeti Rt. területén tartott ülést.

Az ülésen **Horváth Ferenc** vezérigazgató-helyettes tájékoztatást adott a ZALA ERDŐ Rt. erdészeti- és elsődleges faipari gépesítésének jelenlegi helyzetéről, a rövid távú és a távlati fejlesztési elképzelésekről.

Szakosztály-rendezvényeinken szokássá válik, hogy erdészeti gépgyártók, illetve kereskedők is részt vesznek azon, tájékoztatást adva tevékenységükről. Ezúttal a gyártók közül a Bagodi Mezőgép Kft. (Bagod), a kereskedők közül pedig a PENDA Bt. (Budapest) képviselői vettek részt rendezvényünkön.

A Bagodi Mezőgép Kft. tevékenységét **Gyurácz Ferenc** ügyvezető igazgató mutatta be. A kft. gyártási profiljába alapvetően mezőgazdasági gépek tartoznak, melyek közül több (ekék, kombinátorok, talajmarók) az erdőgazdasági (elsősorban csemetekerti) területen is használható.

A Bagodi Mezőgép Kft. gyártja napjainkban a GF-600 típusú gödörfürőt és a kimonodottan erdészeti körülmények közé fejlesztett BFG-60 pásztakészítő gépet, valamint a BMB-90 makkedelgőzőt. Utóbbi eszközöket a Mecseki Erdészeti Rt.-vel együttműködve fejlesztették ki. A Szakosztály megelégedéssel állapította meg, hogy egy újabb hazai gyártó tesz komoly lépéseket az erdészeti gépesítés érdekében.

A PENDA Bt. tevékenységét **Fejér Lajos** képviselő és **Nadobán Erika** termékmenedzser ismertette. A bt. alapvetően az olasz piacról származó mezőgazdasági gépek kereskedelmével foglalkozik. tevékenységében kezdenek megjelenni a szintén olasz piacról származó erdészeti gépek is. Utóbbiak közül dugványozó gépek, tuskóforgácsosok, mélyforgatók ekék, gödörfürők, vízintés tengelyű szárzúzók, traktorra függeszthető csőrök és hidraulikus markolók, valamint hidraulikus daruk említhetők.

A szakosztályülés második napján terepi bemutató zajlott, melynek során üzem közben láthatóak a résztvevők

- a Timberjack-1110 típusú kihordót, melynek eddigi üzemeltetési tapasztalatait **Nemes Zoltán** fahasználati ov. ismertette, valamint
- dr. **Mátrabérczi Sándor** kalauzolásával a bajcsai nagyüzemi csemetekert teljes gépparkját.

A szakosztályülésen 29 fő vett részt, kik közül a vitában hozzászólott: **Feketes Lajos**, dr. **Horváth Béla**, **Káldy József**, **Rákos József**, **Remenyik Imre**, **Sásdy Ottó**, **Szabó József**, **Szamosi Ferenc**.

A jól sikerült, szakmailag tartalmas rendezvény megszervezéséért köszönet a házigazdának, valamint **Tihanyi Gyulának**, a helyi csoport titkárnak, aki a szervezésben nagy segítséget nyújtott.

Dr. Horváth Béla

Az OEF Fekereskedelmi Szakosztályának éves munkaprogramjának idei első összejövetelét 1997. május 22-én a Piliisi Parkerdő Rt.-nél tartotta meg.

Ennek keretében elsőként **Dobó István** vezérigazgató tartott tájékoztató előadást a Piliisi Parkerdő Rt. munkájáról. Kiemelten említette, hogy a tartamos erdőgazdálkodás mellett alapvető feladatoknak tekintik, hogy maximálisan szolgálják a főváros és környéke élők közel 3 millió embernek a természettel szembeni közjóléti kielégítését.

Több szervezeti és személyi változás után 1994. január 1-től működnek mint rt. Sajnálatosan igen beszüntültek, gyakorlatilag megszűntek a korábbi külső pénzügyi források. Az erdőtervi lehetőségeiket napjainkban 70-80%-ban használják ki, mintegy bruttó 150-170 ezer m³/év faanyagot termelnek ki. Össz-létszámuk ma mindössze csak 800 fő körül van, termeléseiket 85-90%-ban vállalkozói formában oldják meg. Az árbevételük meghaladja a 2 milliárd Ft-ot évente, olyan vállalkozásokat keresnek, amelyek az eredményeiket stabilizálják.

Ezek közül kiemelten került említésre a lepencei ásványvíz-kitermelés és hasznosítás.

Jelentős rentabilitás vadászati ágazattal rendelkeznek. Tíz hagyományos erdészeti, egy fafeldolgozó üzemük van. Piliisi sajátosság, hogy erdeik 30%-a gazdasági erdő, 70%-a valamilyen jellegű bioszféra rezervátum.

Dr. Balázs István miniszteri főtanácsos, FM Erdészeti Hivatal, igen érdekes előadást tartott a maganerdő-gazdálkodás jelenlegi helyzetéről és integrálódási törekveiről. Közismert, hogy az össz erdőterületből mintegy 40% (cca. 720-730 ezer hektár) került magánkézbe. A regisztrált új tulajdonosok száma megközelíti a 300 ezres létszámot. Sajnálatos dolog, hogy még ma is közel 245 ezer hektár a rendezetlen tulajdonú, gazdátlan erdők nagysága. Véleménye szerint nincs szervezett fukereskedelem a magántulajdonosok között. Sok próbálkozás indult, számtalan csatornán, évek kellene ahhoz, hogy a jelenleginél kedvezőbb és átgondoltabb kereskedelem alakuljon ki a megváltozott tulajdonviszonyok között. Rendkívül fontosnak tartotta a jövőt illetően, hogy a tulajdonba adás történjen meg, a felügyelőségek az üzemtervi erdőgazdálkodást indítsák el, ami lehetővé teszi szabálytalanságok esetén a felelősségrevonást is. Említést tett még arról, hogy az erdőfelújítások közül vannak még jelentősebb gondok a magánszférában, mintegy 9500 hektár területen.

Kőhalmi József, a Lepencei Fűrészüzem vezetője rövid tájékoztatást adott munkájáról. Kedvezőnek ítélte az idei bukkfrónk-értékesítésüket, közel 5000 m³-t 19 600,- Ft/m³ egységáron tudtak értékesíteni.

Szalkay György a meghívott miniszteri üzemeltetési illetékesek távolléte miatt tájékoztatást adott az export monitoring rendszer eddigi tapasztalatairól. A jelenlévők általános véleménye alapján megfogalmazódott, hogy a korábbi gyakorlathoz képest sokkal bürokratikusabb, költséget és időt igénylő feladatot jelent ennek a gyakorlatnak a megvalósítása. Közös szándékunkat a FAGOSZ-szal egyeztetve megküldjük az FM Agrárrendtartási Hivatalnak felülvizsgálatra, amelynek alapvető célja a monitoring rendszer legkésőbb 1997. év végével való megszüntetése.

Az összejövetelen egyéb kereskedelmi kérdések is megbeszélésre kerültek, nagyon sok értékes hozzászólás segítette munkánkat. (**Mézes Lajos**, **Sári Zsolt**, **Kenyeres Pál**, **Szabó Győző stb.**) Az összejövetelen igen nagy létszámmal, 42 fő vett részt.

Szalkay György

Tájékoztató

Az Erdőfeltárási Szakosztály 1997. június 17-18-án 21 fő részvételével a Nyárségi Erdészeti Rt. területén tartotta soros ülését. Az ülésen **Kovács Gábor** vezérigazgató tájékoztatott az rt. utolsó években elért eredményeiről, majd **Kakincis Lajos** termelési osztályvezető főmérnök ismertette a feltárási szerepét a fahasználat és faanyagmozgatás problémakörében ágyazva. Beszámolójából kiderült, hogy éves fahasználati tevékenységük 1200-1300 munkahelyen folyik, amelynek megközelítése megfelelő feltárással nélkül nem képzelhető el. A problémát később nehezebb, hogy a vevők és a vállalkozók csak azokat a területeket fogják megközelíteni, amelyek megfelelően feltártak, vagyis ese-

tenként pótkocsis tehergépkocsikkal is könnyen járhatóak. Bemutatta, hogy bár az Rt. erdőterületének feltárásában a saját feltáráshálózat mellett jelentős szerepet játszanak a közutak és a járható nyiladékok is, a feltáráshálózat további kiépítéséről nem mondhatunk le. A feltárási gyakorlati problémáit a Gúthi Erdészet területén *Bartucz Péter* igazgató, a Fehérgyarmati Erdészet területén *Hajdú Lajos* igazgató ismertette. A két egymással eltérő adottságú terület erdőfeltárási problémái is különbözőek, amelyek más-más megoldást kívánnak. A homoktalajú területekben az egyszerű földutak megfelelően szolgálják a szállítási biztonságát, míg a kötött talajú beregi területeken a feltárást és a meliorációt együttesen kell elvégezni.

A szakosztályülés végén a környék kulturális nevezetességeivel ismerkedtek meg a résztvevők.

Dr. Koszka Miklós

Az Erdőhasználati Szakosztály 1997. július 3-án a Kiszalárdi Erdőgazdaság Rt. Győri Erdészeténél tartott rendezvényét „Értéknevelés nyeresés nemes nyárasokban” címmel.

A szakosztályülés résztvevőit a Győri Erdészetnél *Limp Tibor* erdőzeti igazgató fogadta, majd a nyeresés elméleti kérdéseiről adott tájékoztatást.

Az Ászványráló körzetében tartott terepi bemutatón először a Győri Erdészetnél alkalmazott – nyeles kézi ágfűrészel végzett módszert tekintették meg a résztvevők. Ezt követően került sor az ausztriai „Forstliche Ausbildungsstätte Ort” tanárának (*Prof. dr. Wolfgang Jirikowski*) és szakoktatóinak (*Gerhard Bramberger* és *Franz Plasser*) igen színvonalas bemutatójára. Az osztrák vendégek a kézi ágfűrészek, az ágnyeső ollók, a nyeles helynyezőollók és a nyeles kézi ágfűrészek legkorszerűbb típusait mutatták be az érdeklődőknek. Nagy tetszést aratott az általuk kifejlesztett, lépcsőfokokként teleshközösen 3,8 m-re kitolható alumínium létra, amellyel 6 m magasságig, a nyeles kézi ágfűrészekhez képest ergonomiailag kedvezőbb módon végezhető el a nyeresés. A résztvevők maguk is kipróbálták a bemutatott kézi eszközöket.

A terepi program második részében a svájci gyártású *KS 31* típusú mászófűrészel 10 m magasságig végzett nyeresésre került sor. A fenyőben már jól bevált mászófűrészt most először volt alkalma nemes nyárasban is megtekinteni a hazai szakközönségnek. Meg kellett azonban állapítani, hogy a gép – jelen kivételében – még nem alkalmas a nyárasokban üzemszerűen végezhető munkára.

A bemutatók után a Győri Erdészet vadpörköltből készült ebéden látta vendégül a résztvevőket, amelyet igen hangulatos környezetben (az egyik holt Duna-ág mellett) fogyasztottunk el jóízűen. Az ebédet követően *Gólya János* adott tájékoztatást a nyeresés költségeire és a minőségjavulás következtében várható árbevétel-növekedésre vonatkozóan végzett modellezett számításairól. Ezeknek lényege, hogy a mai magyar viszonyok között, a nemes nyárasok időben elvégzett nyeresére gazdaságilag csak a kézi eszközök megoldása jöhet szóba, és érdemleges hozamötöbbllet csak 40 cm-es célátmérő körül jelentkezik.

A résztvevők ezután megvitatták a látottakat. Az eszmecsereben hozzászóltak: *Limp Tibor*, *prof. dr. Rumpf János*, *Szőőr Levente*, *prof. dr. Wolfgang Jirikowski* és *Gólya János*. Végül a jelenlévők átvették a GRUBE cég ez alkalomra összekészített, hasznos eszközöket is tartalmazó ajándéksomagját.

Gólya János

Az OEE 35-ös FM Helyi Csoport – a korábbi évek gyakorlata szerint – a Szeniorokkal közösen tervezte éves tanulmányújtját.

A Zalaerdő Rt. OEE titkára, *Tihanyi Gyula* által szervezett és végigvezetett programon a tő melletti erdőgazdálkodás iránt érdeklődő résztvevők bepillantást nyehettek a Zalaerdő Rt. életébe.

– Láthattuk a nagykanizsai Csónakázó-tó környékének bejárása kapcsán, hogy mit eredményezhet a gondos közjóléti beruházás.

– Meggyőződhetünk arról, hogy a Letenyi Furnérüzem privatizációja napjainkban is pozitívan ítéhető meg. (Láttuk mennyi alapanyagot vesz meg az Rt.-től, hány embernek ad munkát, mennyit fejlődött a privatizáció befejezése óta, melyek a további tervei, beruházási terveik stb.)

– Megesodálhattuk a Makovecz Imre által tervezett letenyi könyvtárat.

– *Dr. Várhelyi József* bemutatta, hogy kerítés nélkül is fel lehet erdészetélnél újítani a bükkösöket, hogy milyen május végén a Véyemi Ósbükkös, hogy miképp gondozzák a Budafai Arborétumot.

– A látóvalok mellett természetes több szakmai kérdéssről is véleményt cseréltünk. Pl. a bükk-álgesztesedés okairól, a vadgazdálkodás anomáliáiról stb.

– Másnap *Horváth Ferenc*, termelési igazgató tájékoztatta a tanulmányút résztvevőit a Zalaerdő Rt. helyzetéről, gondjairól, sikereiről. Ezt követően Felsőerdőn a tölgy- és cseres állományok felújítását és az obornoki plantázs- és kísérleti ültetvényeket tanulmányozhattuk, majd betekintést nyertünk a „hegyi program” kapcsán a hobbykertek zalai világába is.

Köszönet illeti a Zalaerdő Rt. munkatársait a körültekintő program összeállításáért, a hangulatos lebonyolításért, a vendéglátásért.

Úgy érzem, nemcsak kellemes élményekkel, de rendkívül hasznos ismeretek megszerzésével is gazdagodtak azok, akik úgy döntöttek, majd számukra ezen a két napon egy erdőzeti részvnyitársasággal történő ismerkedés a legfontosabb.

Virágh János

Matisz Ferenc 1997. június 20-án hunyt el, örök nyugalomra június 24-én helyezték a Sárospataki római katolikus temetőben, ahol családja, barátai és pályatársai kísérték utolsó útjára. Sírjánál *Cserép János*, az Északerdő Rt. vezérigazgatója mondott búcsúztatót.

Szakmai pályafutását 1967. augusztus 1-én kezdte az egykori Zemplén-hegységi Erdőgazdaság Háromhutai Erdészeténél hosszútöltőként.

Sorkatonai szolgálatának letöltése után 1971. március 1-vel a Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Tolcsvai Erdészeténél került vezető erdőzeti beosztásba. Példamutató magatartása és kiemelkedő szakmai munkája elismeréseként 1980. január 1-vel erdőművelési műszaki vezetői, majd ágazatvezetői munkakörbe nevezték ki, ahol a Sárospataki Erdészeti Igazgatóság 1992. január 1-i megalakulásáig dolgozott, elsősorban a hegyvidéki természetes és mesterséges erdőfelújítások eredményes irányítójaként.

Tevékenységéért a földművelésügyi miniszter kintetésben részesítette.

Emellett az erdőgazdaság vezérigazgatója több alkalommal tünette ki és részesítette jutalomban. A Sárospataki Erdészeti Igazgatóságnál ugyancsak erdőművelési műszaki vezetői beosztásban folytatta munkáját, melynek során a hegyvidéki erdőfelújítások mellett a Bodrogközi sík vidéki mesterséges erdőfelújításainak elismert szakértőjeként is maradvandót alkotott.

Mindenzen szakmai sikereit és az Országos Erdészeti Egyesületben kifejtett eredményes tevékenységét az Országos Elnökség az elmúlt évi Vándorgyűlés alkalmával Elismerő Oklevéllel jutalmazta.

E havi számunk szerzői

Barátossy Gábor	FM	Budapest
Bajczy Péter	Erdészeti Rt.	Szombathely
Gabnai Ernő	Nyírerdő	Nyíregyháza
Járási Lőrinc	erdőmérnök	Miskolc
Jérôme René	erdőmérnök	Budapest
Molnár Sándor	Soproni Egyetem	Sopron
Szabó József	tanár	Szeged
Várhelyi István	erdőmérnök	Sopron

A lapban aláírás nélkül megjelenő fotókat Pápai Gábor készítette.

Cikkeink a szerzők személyes véleményét tükrözik, amely nem feltétlenül azonos a szerkesztőség véleményével.

A felkérés nélkül beküldött kéziratokat és fotókat a szerkesztőség lehetőség szerint gondozza és közli.

A szerzői honoráriumok kifizetésével kapcsolatos rendelkezések miatt felhívjuk szerzőink figyelmét, hogy a cikk, fotó, grafika stb. megjelenését követően szíveskedjenek a szerkesztőséggel a nevüket, lakcímüket, születési dátumukat, adószámukat (azonosító jelüket), és a nyugdíjasoknál a törzsszámot is közölni.

A beérkezett adatok alapján kötött felhasználási szerződést követően negyedévenként utaljuk ki a honoráriumokat.

A fentiek 1997. januártól érvényesek!

Örömmel tájékoztatjuk Önt arról, hogy a Real Trend Kft. beindította a kanadai védőfelszerelési termékek csoportját, mely magas minőségű árut jelent alacsony áron.

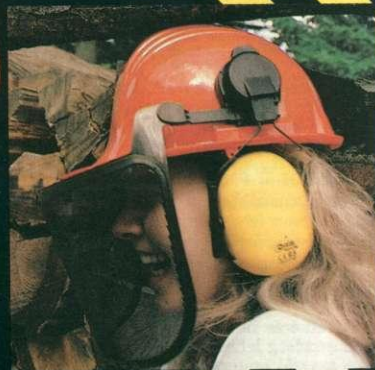
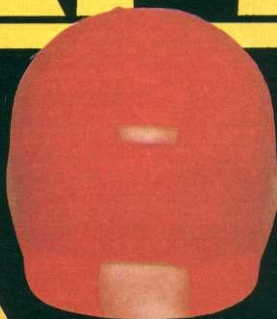
Termékeink kiválasztásakor figyelem előtt tartottuk a hazai igényeket, s így egy olyan kínálattal rendelkezünk, melyben Ön is megtalálhatja azt amit keres.

ÁRAINK A LEGKEDVEZŐBBEK MAGYARORSZÁGON!
Törzsvásárlók részére, valamint nagybani megrendelés esetén kedvezményt biztosítunk!

REAL TREND KFT.

„Kanada
Magyarország
szívében”

Áraink: Védősisakok már nettó 800 Ft-tól.

A teljes védelem:
sisak, fülvédő, arcvédőrács 4900 Ft-tól.

REAL-TREND KFT.

1072 Budapest Nyár u. 82. Tel./Fax: (36-1) 281-8778, (36-1) 842-1786